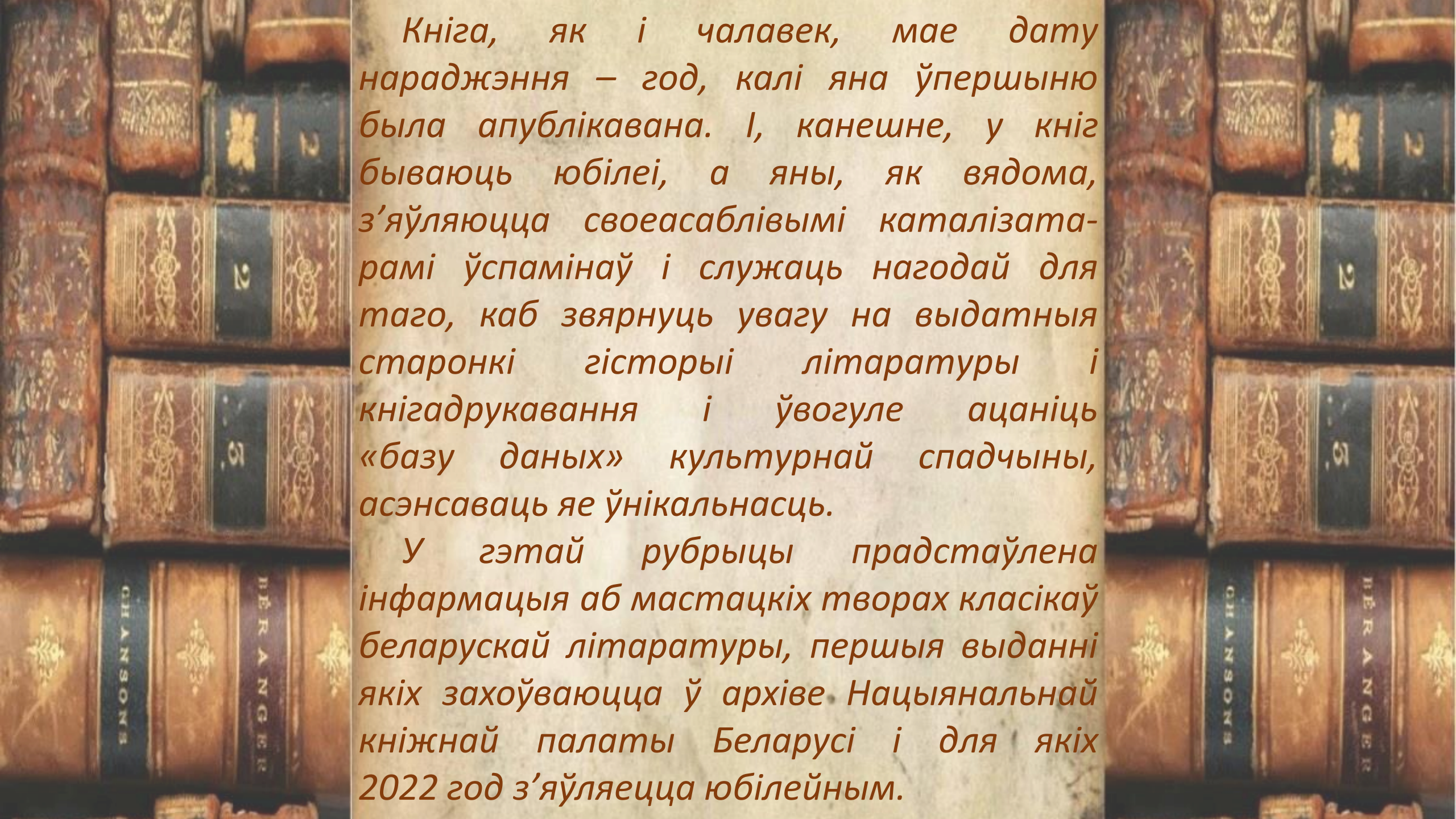

*2022 год
ЮБІЛЕЙ
ПЕРШАГА
ВЫДААННЯ*

*Звесткі з архіва
Нацыянальнай кніжнай
палаты Беларусі*

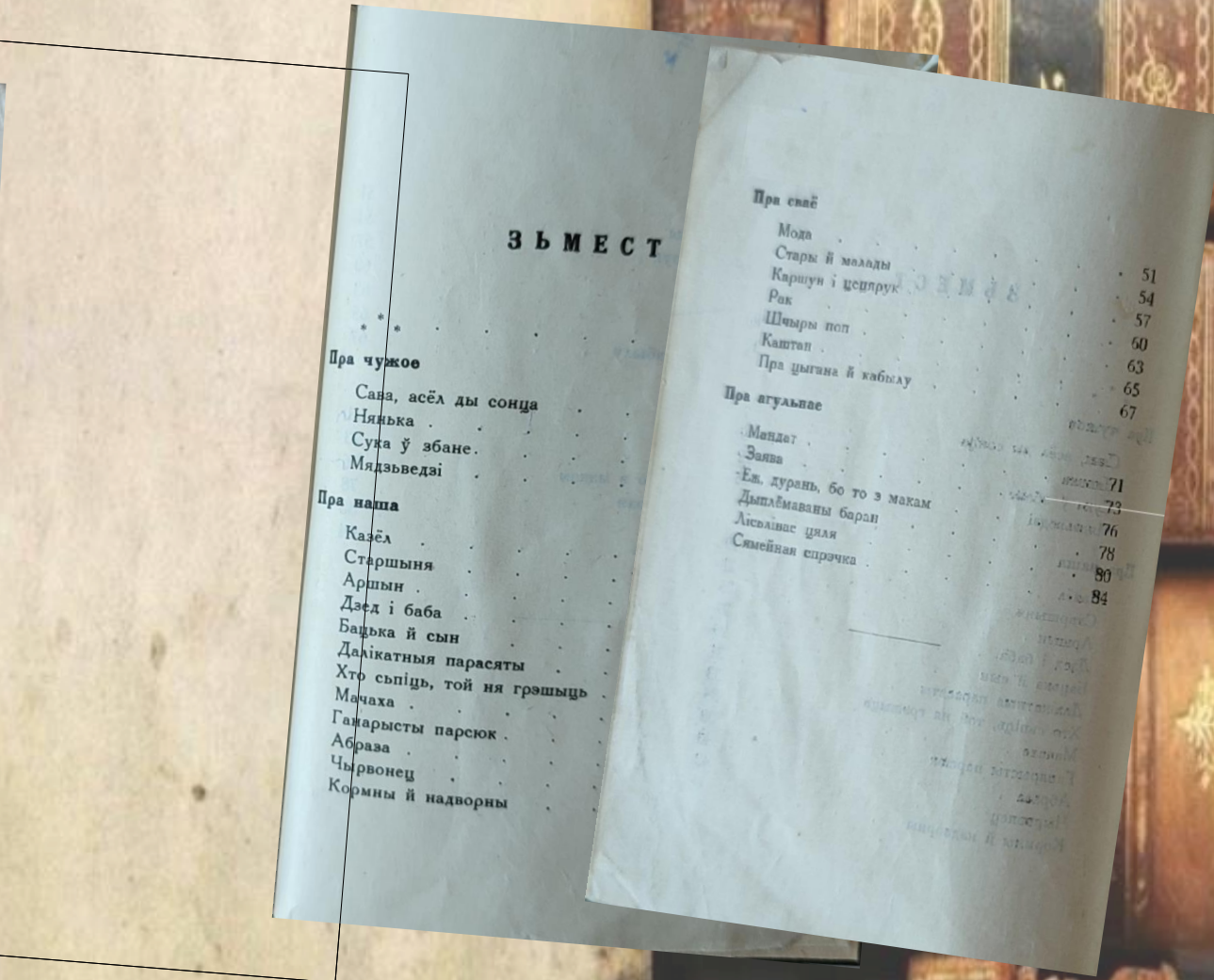
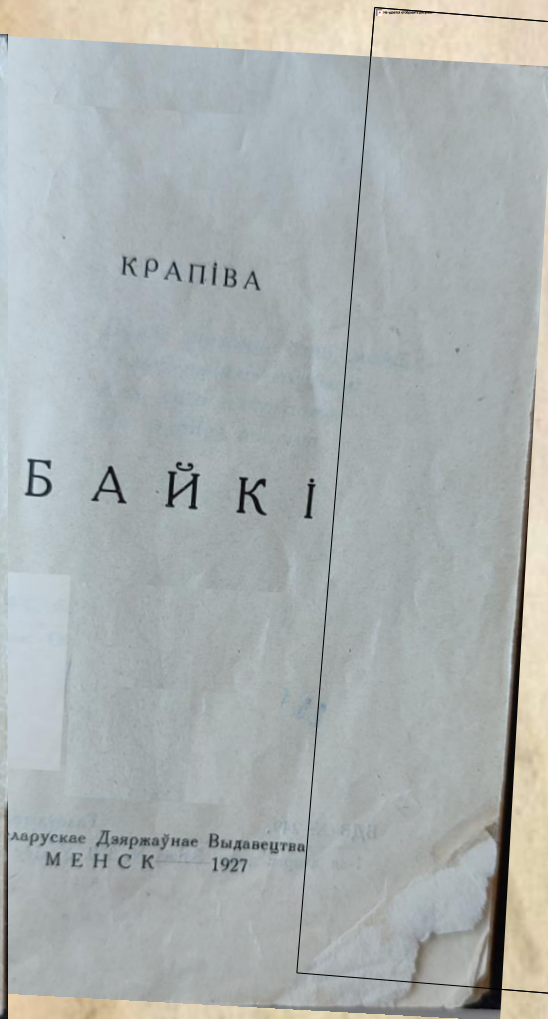
The background of the image is a close-up, slightly blurred view of a library bookshelf. The books are arranged in rows, with their spines facing outwards. The spines are mostly dark brown or black, with some gold-colored decorative elements and text. The lighting is warm, creating a cozy atmosphere. The text is overlaid on a semi-transparent, light-colored rectangular area in the center of the image.

Кніга, як і чалавек, мае дату нараджэння – год, калі яна ўпершыню была апублікавана. І, канешне, у кніг бываюць юбілеі, а яны, як вядома, з'яўляюцца своеасаблівымі каталізатарамі ўспамінаў і служаць нагодай для таго, каб звярнуць увагу на выдатныя старонкі гісторыі літаратуры і кнігадрукавання і ўвогуле ацаніць «базу даных» культурнай спадчыны, асэнсаваць яе ўнікальнасць.

У гэтай рубрыцы прадстаўлена інфармацыя аб мастацкіх творах класікаў беларускай літаратуры, першыя выданні якіх захоўваюцца ў архіве Нацыянальнай кніжнай палаты Беларусі і для якіх 2022 год з'яўляецца юбілейным.

95 гадоў

Байкі / Крапіва. – Менск [Мінск] : Беларускае дзяржаўнае выдавецтва, 1927. – 85, [2] с.

Крапіва «Байкі» : 95 гадоў

Першы беларускамоўны сатырычны верш «Сваты» Кандрата Крапівы (1896-1991) быў надрукаваны ў 1922 годзе ў газеце «Савецкая Беларусь». А ў 1927 годзе баек было напісана ўжо столькі, што атрымалася асобная кніжка, якая выйшла пад сціплаю назвай «Байкі». Тыраж гэтага выдання склаў 3000 экзэмпляраў.

Пры дапамозе простых і зразумелых вобразаў Кандрат Крапіва раскрываў і высмейваў у байках з'явы сучасных яму рэалій: пачварную бюракратызацыю жыцця, непамернае разрастанне чыноўніцкага апарату, падхалімства, зайздрасць, сквапнасць, палахлівасць і прыстасавальніцтва.

Крапіва «Байкі» : 95 гадоў

Сатырычныя творы Кандрата Крапівы, змешчаныя ў зборніку 1927 года, атрымалі надзвычайную папулярнасць, і ў наступным 1928 годзе такім жа 3-тысячным тыражом «Байкі» былі выдадзены зноў. У далейшым яны ўключаліся ў склад іншых зборнікаў, апошні з якіх убачыў свет зусім нядаўна – у 2021 годзе.

Крапіва «Байкі» : 95 гадоў

Многія радкі з баек Кандрата Крапівы, што ўвайшлі ў зборнік 1927 года, сталі крылатымі і не згубілі сваёй актуальнасці і ў XXI стагоддзі:

«Каб сонца засланіць, вушэй асліных мала»
(Сава, асёл ды сонца»);

«Ты паможаш так каню, як хваробе кашаль»
(«Дзед і баба»);

«Парсюк не надта быў ахвочы глядзецца праўдзе ў вочы» («Ганарысты парсюк»);

«Другі баран ні «бэ», ні «мя», а любіць гучнае імя» («Дыпламаваны баран»);

«Хай помніць кожнае ліслівае цяля, што можна ссаць, ды можна й абассацца» («Ліслівае цяля»).

Крапіва «Байкі» : 95 гадоў

Ролю байкі, яе прызначэнне К. Крапіва вызначыў вельмі дакладна:

«Хто не ведае гэтай руплівай і цікаўнай, з выгляду простаі, але вострай на язык бабулі, якая можа расказаць забавную гісторыю пра падзеі сярод звяроў, але мы пад гэтымі звярамі ўгадваем людзей, якіх добра ведаем у жыцці. Ёй да ўсяго ёсць справа: яна можа сунуць нос і туды, дзе яе не просяць, а пасля расказаць пра дзівосы, якія там бачыла, выставіць на смех нават таго, хто ўжо, апрача смеху, нічога не баіцца. Высмеяць, нягледзячы на асобы, тым больш што ёй сапраўдных асоб і называць няма патрэбы: яна падасць гэта ў алегарычнай форме, дзе дзейнічаюць умоўныя персанажы – жывёлы або людзі».

Крапіва «Байкі» : 95 гадоў

Байкі Кандрата Крапівы, у тым ліку і са зборніка 1927 года, амаль адразу ж пасля іх публікацыі былі перакладзены на ўкраінскую мову. У прыватнасці, у 1928 і 1930 гадах пад назвай «Кропивині байки» ўбачылі свет два выданні Сяргея Піліпенкі. На рускай мове байкі Кандрата Крапівы асобным выданнем выйшлі ўпершыню ў 1969 годзе (пераладчык – У. Карчагін).

Крапіва «Байкі» : 95 гадоў

*Прачытаць ці паслухаць байкі
Кандрата Крапівы можна на сайце
беларускай электроннай бібліятэкі
«Беларуская палічка»:
https://knihi.com/Kandrat_Krapiva/*